

Veilig werken met de ladder

De ladder is in principe geen werkplek, maar een hulpmiddel om op de werkplek te komen. Niet voor niets: van een ladder vallen kan groot letsel of zelfs overlijden tot gevolg hebben. Er gelden strenge wettelijke regels, met stevige controle van de inspectie. Moet op een ladder gewerkt worden – en dat is bij veel werk in bos en natuur een noodzaak – dan gelden een aantal strikte voorwaarden. Hoe kan zo veilig mogelijk op een ladder gewerkt worden?

1 Stel vast welk middel bij het werken op hoogte te gebruiken

Ladders mogen alleen als werkplek gebruikt worden als een andere voorziening (zoals een hoogwerker) niet kan. Dan gelden strikte condities, zoals: alleen voor kortdurende, lichte werkzaamheden, tot bepaalde hoogte, en alleen als de ladder stabiel kan staan:

- Stel voor elke situatie vast welk middel gebruikt moet worden om op hoogte te werken. Gebruik het 'schema werken op hoogte' uit het AI-blad 'Werken op hoogte'. Maak met behulp van dit schema een eigen, goede inschatting van de risico's. Weeg alle omstandigheden mee, zoals: het mogelijk vallen van takken bij zaagwerk, het uit evenwicht raken van de medewerker bij onvoorziene gebeurtenissen, specifieke omstandigheden in de omgeving, de kennis, ervaring en vaardigheden van de betrokken medewerkers e.d.

Met de ladder op hoogte komen

Dit AI-blad gaat over het gebruik van de ladder als werkplek. Maar in de sector bos en natuur wordt de ladder veel gebruikt om op hoogte te komen, bijvoorbeeld naar de onderste takken van grote bomen (om vandaar verder te klimmen), valbeveiliging te bevestigen voordat men aan het werk gaat e.d. Ook hier is het risico op vallen aanzienlijk. Houd dus de aandachtspunten die in dit AI-blad worden genoemd ook voor deze situaties voor ogen, en laat altijd kennis en ervaring van medewerkers meewegen bij de vraag hoe hoog men mag klimmen (voor een ervaren (!) klimmer tot maximaal 10 meter) en welke handelingen men mag verrichten.

- Bespreek vooraf met elkaar hoe er gewerkt gaat worden: wat wordt de taakverdeling, wie gaat / moet waarop letten, welke extra voorzieningen of afspraken zijn nodig (afzettingen, afspraken met andere partijen, collega's in de omgeving, elders onderbrengen van vee, machines niet tegelijkertijd laten werken e.d.).
- Werk met minstens 2 mensen (er is misschien assistentie of zelfs hulp nodig). Zorg dat meer dan één medewerker in staat is op de ladder te werken (ervaren, geen hoogtevrees of evenwichtsproblemen, geen fysieke beperkingen).

2 Stel vast of valbeveiliging moet worden gebruikt

- Wordt de ladder als werkplek gebruikt: stel vast of er valbeveiliging nodig is. Gebruik het AI-blad 'Werken op hoogte', en maak een goede inschatting van de risico's. Gebruik bij twijfel altijd valbeveiliging.
- Zorg voor valbeveiliging als er risico's zijn tijdens het werk, maar ook op de grond (stenen, hekken e.d.).
- Stel vooraf vast of de valbeveiliging bevestigd kan worden aan een stevig ankerpunt (vast ankerpunt, stam, tak).
- Geef medewerkers een cursus hoe de valbeveiliging te gebruiken en wat zij wel en niet mogen (zoals nooit boven het ophangpunt klimmen, lijn op spanning houden, niet werken met scherp gereedschap, karabinas altijd goed dichtdraaien). Laat ze alles eerst goed uitproberen op de grond.
- Gebruik alleen gekeurd en deugdelijk materiaal. Gooi beschadigde materialen meteen weg.

3 Gebruik de juiste ladders

- Zorg voor een veilige ladder: CE-gemarkeerd, gekeurd (zie keuringsticker), onbeschadigd, voorzien van stroeve treden. Kunnen de ladderdelen stevig bevestigd worden, zonder gevaar voor ongewild inschuiven?
- Kies de juiste ladder voor het werk: geschikt voor het werk, niet te lang (kan reikafstand vergroten), niet te kort (een ladder moet altijd 1 meter boven het steunpunt uitsteken).
- Zorg dat de ladderdelen elkaar minstens 3 sporten overlappen.
- Let op het gewicht van de ladder, zeker als deze regelmatig moet worden verplaatst. Gebruik bijvoorbeeld een (lichtere) aluminiumladder.

4 Zet de ladder stabiel neer

Veel ongevallen gebeuren doordat de ladder niet goed wordt geplaatst.

- Plaats de ladder niet op zachte, oneffen, schuine of gladde ondergrond. Duw eventueel de ladderpoten in de grond, maar zorg dat ze niet kunnen wegzakken. Overweeg het gebruik van een ladderstopper, ladderschoenen of prikpaaltjes.
- Plaats de ladder nooit ondersteboven of achterstevoren.
- Zet de ladder stabiel neer (niet scheef!), in een hoek van ong. 75 graden, tegen een stabiel, stevig, dragend punt, dat niet kan buigen of breken.
- Zet een A-ladder in een goede stand ten opzichte van het werk: het werk moet goed bereikbaar zijn.
- Borg de ladder aan de bovenkant, bijv. met klemmen, borgriemen of touw.
- Vergrendel de ladderdelen goed (met minstens 3 treden overlap voor goede stabiliteit en stevigheid). Zorg er voor dat zij niet los kunnen schieten als er op gestaan wordt en ook niet als één van de ladderdelen achter bijvoorbeeld een takje of houtstomp blijft haken.

A-ladders

Ook een A-ladder moet natuurlijk deugdelijk zijn. Aandachtspunt is een goed functionerende spreidstandbeveiliging. Voorkom dat de ladder kan inklappen: zet de ladder in volledige spreidstand, en klik beide delen goed vast. Let ook hier op een goede plaatsing: het werk moet goed bereikbaar zijn, zonder te ver te hoeven reiken, en zorg voor een werkwijze waarbij de ladder tijdens het werk vastgehouden kan worden.

5 Gebruik de ladder op de juiste manier

- Controleer voor het werk altijd: of sporten en stijlen onbeschadigd zijn, er geen verbuigingen of vervormingen zijn, geen onderdelen zijn afgebroken, de beschermingsrubbers aanwezig en in orde zijn, of opsteekhaken goed functioneren, de ladder compleet is met alle onderdelen, en of de spreidstandbeveiliging (trappen) functioneert etc.

- Voorkom uitglijden: zorg dat de ladder vrijgemaakt is van modder, sneeuw, ijs, hondenpoep e.d. Gebruik zelf altijd goed schoeisel met een stevige en ruwe zool met profiel en maak de schoenen vóór het klimmen schoon.
- Zet zware ladders (meer dan 23 kilo) samen op en verplaatst hem ook samen.
- Klim nooit tot helemaal bovenaan de ladder: de bovenste vier treden (1 meter) zijn als werkplek verboden terrein!
- Gebruik twee handen bij het omhoog klimmen, houd de sporten, niet de ladderbomen vast.
- Werk vanaf de ladder met één hand aan en twee voeten op de ladder.
- Gebruik een veilige methode om gereedschap of materiaal naar boven te brengen. Hijs grotere / zwaardere objecten aan een touw, bevestig lichtere aan een heupgordel / buidel (op een plek die niet hindert tijdens klimmen).
- Zorg bij gebruik van elektrische apparatuur dat deze deugdelijk is, ook de (verleng)kabels. Aluminium (ladders) geleidt elektriciteit erg goed, dus wees voorzichtig!
- Hang geen spullen aan de ladder, waardoor deze uit balans kan raken.
- Staak het werken bij ongunstige weersomstandigheden (windkracht > 6 Bf, vorst, zware regen e.d.).
- Verplaatst de ladder regelmatig als dat er voor zorgt dat het werk gemakkelijker te bereiken is: reik niet verder dan 1 armlengte.
- Deel het werk zo in dat er steeds iemand is die het klimmen in de gaten houdt.
- Beklim de ladder nooit met meerdere personen en laat de ladder nooit onbeheerd achter.

6 Gebruik de juiste beschermingsmiddelen

- Gebruik altijd stevige, hoge veiligheidsschoenen met goed profiel en valbeveiliging waar nodig.
- Zorg voor stroeve handschoenen (ook bij nat weer) die het gebruik van de handen niet belemmeren. Gebruik je een aluminiumladder: voorkom met handschoenen de afgifte van aluminium aan de handen.
- Zorg voor de juiste werkkleding. Voorkom dat kleding aan de ladder of aan takken kan 'haken'. Gesloten kleding verkleint de kans op een tekenbeet.
- Draag, als er gevaar is om geraakt te worden door vallende of uitstekende takken ook een helm en een veiligheidsbril. Zorg er wel voor dat het zicht op de ladder niet wordt belemmerd.

MEER INFORMATIE

- ▶ **AI-bladen en Veiligheidsinstructiebladen:** www.vbne.nl, zoals veilig werken op hoogte, veilig werken op ladders, veilig werken met de hoogwerker.
- ▶ **Arbocatalogus Bos en Natuur:** www.arbocatalogusbosenatuur.nl.